následkem nesplnění uloženého jí příkazu. Sluší tu uvážiti, že smírem tak, jak byl uzavřen mezi žalovanou obcí a dědici zákonnými, nemohla se uskutečniti a také se neuskutečnila universální posloupnost práv a závazků Františky H. na zákonné dědice, nýbrž jen singulární posloupnost z testamentární dědičky na osoby, které se považovaly za povolány k dědické posloupnosti ze zákona, takže žalobce jest oprávněn držeti se žalované obce jako universální dědičky a universální sukcessorky Františky H. Není tudíž správný názor nižších soudů, že zažalovaný nárok žalobci nepřísluší, neboť jeho podáním ve spisu zn. sp. D 213/29 okresního soudu v Ú. nelze hledíc na ustanovení § 914 obč. zák. a na celý stav věci rozuměti jinak než tak, že se vzdal svého nároku na zaplacení pohledávky 5.000 Kč jen pro ten případ a tedy pod tou výminkou, že žalovaná obec splní příkaz jí Františkou H. jejím testamentem uložený, t. j. že zřídí jesle v zůstavitelčině domě. Ježto žalovaná obec příkaz ten nesplnila a § 710 obč. zák. se na žalobce nevztahuje, bylo hledíc na § 699 obč. zák. (srv. i § 915 obč. zák.) žalobě vyhověti.

Čís. 16127.

Ustanovení § 2 vlád. nař. č. 57/1926 Sb. z. a n., jehož účinnost byla prodloužena vládním nařízením č. 100/1929 Sb. z. a n., se vztahuje též na žaloby o vrácení cenných papírů, jež byly dány jako zápůjčková valuta, z důvodu kondikce podle § 1431 obč. zák.

(Rozh. ze dne 21. května 1937, Rv II 640/35.)

Žalující banka (Hypoteční a zemědělská banka pro Moravu v Brně) se na žalované obci domáhá žalobou podanou pod Ck I 33/29 vydání 4%ních komunálních dlužních úpisů Zemědělské banky markrabství moravského v B. v nominální hodnotě 40.000 Kč a 20.000 Kč s kuponovými archy od 1. června 1929 a talony proti tomu, že žalobkyně zároveň zaplatí žalované 20.075 Kč 83 h s 5% úroky od 9. června 1929. K odůvodnění žaloby přednesla: Žalovaná se v letech 1916 až 1917 u ní ucházela o zápůjčku 40.000 K po případě 20.000 K. Podle předložených a právně platných dlužních úpisů ze dne 18. června a 31. srpna 1917, které byly také moravským zemským výborem s hlediska dohledu na obecní jmění schváleny, vydala žalující banka žalované obci jako zápůjčkovou valutu 4%ní komunální dlužní úpisy Zemědělské banky markrabství moravského, a to dne 18. června 1916 v nominální hodnotě 40.000 K a 31. srpna 1917 v nominální hodnotě 20.000 K s kupony a talony při prvé zápůjčce od 1. prosince 1916, při druhé od 1. prosince 1917. Žalovaná také skutečně uvedené dlužní úpisy přijala a pro své účely upotřebila. Později se však ukázalo, že obě smlouvy o zápůjčce jsou neplatné, a žalobkyně proto žádá vrácení toho, co shora uvedeno. Oba nižší soudy uznaly podle shora uvedené žalobní žádosti.

Nejvyšší soud zrušil na dovolání žalované obce rozsudky nižších soudů i řízení jim předcházející a žalobu odmítl.

Důvody:

Podle § 1 vlád. nař. ze dne 30. dubna 1926, č. 57 Sb. z. a n., jehož platnost byla naposledy prodloužena vlád. nař. ze dne 28. června 1929, č. 100 Sb. z. a n. až do jiné úpravy, k níž dosud nedošlo, měly býti již tehdy zahájené spory o závazky obcí ze zápůjček, které byly sjednány v době od 26. července 1914 až do 31. prosince 1924 a o nichž vydány byly listiny, nebo které byly jinak ujednány, z moci úřední nebo na návrh přerušeny, tvrdí-li se v žalobě nebo namítá-li se, že závazek obce jest neplatný proto, že nebyly při něm splněny náležitosti k jeho platnosti předepsané, nebo že listina o závazku nevyhovuje zákonným předpisům. V takovýchto sporech může býti na návrh pokračováno teprve, až řečené vládní nařízení pozbude účinnosti. V § 2 uved. vlád. nař. se ustanovuje, že nové žaloby takové jest po dobu platnosti řečeného nařízení odmítnouti (»buďte . . . odmítnuty«). Se zřením na hospodářské a právní důvody, pro které k dotčenému vládnímu opatření došlo podle zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 337 Sb. z. a n., nemůže býti pochybnosti o tom, že bylo účelem onoho opatření, aby bylo rozhodování o takových nárocích pro dobu účinnosti vládního nařízení po případě až do jiné úpravy vyloučeno ze sporného řízení soudního, čemuž nasvědčuje také zejména velící předpis, že žaloby takové, podané za účinnosti řečeného nařízení, mají býti z moci úřední odmítnuty, zřejmě proto, že se po tu dobu na pořad práva nehodí, takže jednání a rozhodnutí o nich proti řečenému zákazu je zmatečné podle § 477 č. 6 c. ř. s. O takovou zmatečnost jde také v souzeném případě a nikoli již jenom o to, zda mělo býti řízení přerušeno, protože spor byl zahájen žalobou již za účinnosti uvedených vládních nařízení. K zmatečnosti pak jest přihlédnouti také ještě v řízení dovolacím, pokud tomu nebrání právní moc, a to z úřadu a tím spíše, že sem spadající otázky byly nadhozeny také v dovolacích spisech, třebas jen s hlediska přerušení řízení. V souzené věci jde také o spor, jaký mělo na mysli dotčené vládní nařízení, a nezáleží na tom, že se žalující banka opírá formálně o předpis § 1431 obč. zák. a že žádá vrácení cenných papírů z důvodu kondikce. Nejde jenom o vrácení cenných papírů z důvodu kondikce. Nejde jenom o právní označení, nýbrž jest přihlédnouti k podstatě věci. A tu nelze přehlédnouti, že se žalovaný nárok vyvozuje také z toho, že cenné papíry byly žalované obci odevzdány v důsledku právních jednání, o nichž se jednavší osoby domnívaly, že povedou anebo vedly k uzavření zápůjček, k nimž však vpravdě podle výsledku sporu Ck I 230/24 nedošlo z důvodů, které právě vedly k vládnímu nařízení č. 57/1926 Sb. z. a n. a dalšímu vlád. nař. Účelu tohoto opatření nemohlo by se dosáhnouti, kdyby se podle žalobkynina výkladu odmítaly sice žaloby na plnění z titulu zápůjček, k nimž nedošlo, kdyby se však přesto připouštěly a prováděly spory založené na témže skutkovém a právním základě a domáhající se plnění z důvodu kondikce. Takovým postupem by byl zřejmý a nepochybný účel vládního nařízení zmařen v hospodářských důsledcích. Proto měla býti i tato žaloba ve smyslu § 2 řeč. vlád. nařízení odmítnuta pro dočasnou nepřípustnost pořadu práva a když se tak nestalo v nižších stolicích, musil tak učiniti soud dovolací.